

**HILMAR JAN
HANSEN**

hilmarjan@sosialurin.fo

Ein klumma um einki

Fyrr í tíðini var blaðheimurin soleiðis innrættaður, at umframt alt tað tíðindakenda og lesarabrøvini, so var ein grein halgað einum sjónarmiði, ið líkasum skuldi skera út í papp, hvat blaðið helt um hetta ella hatta, ið nú eina ferð var uppi í tíðini. Hetta var oddagreinin í blaðnum, ella leiðarin, ið avspeглаði hugsjónina hjá blaðstjóranum, sum gjarna samsvaraði við flokstilknýti ella passaði til tann aktuella politiska litin hjá ovastu leiðslu blaðsins.

Hesar oddagreinar máttu og skuldu skrivast, hóast tað kanska bara var í 25 prosentum av førinum, at blaðstjórin hevði nakað veruligt upp á hjarta – og nú er tað prosenttalið helst enntá uppaftur lægri... Tí kundu evnini ofta vera sera soltin ella øgiliga tilvildarlaga vald, og tann feski blaðlesarin mundi skjótt finna útav, at oddagreinin kundi hann róluga leypa um. Hon var allíkavæl bara ein tómur orðavavstur við eini gumminiðurstøðu, ið kundi boyggjast og bendast allar vegir.

Tað sigur kanska ikki so lítið, at hetta blað á somu síðu, sum oddagreinin stendur, hevur funnið sær annað og munandi meira lesivert tilfar, tí so er um ikki annað ein møguleiki fyri, at onkur steðgar í eina løtu á síðuni. Og hepnast væl, finnur onkur kanska uppá at lesa oddagreinin eisini, tí lesarin heldur hann møguliga vera líka stuttliga og speiska sum innihaldið á síðuni annars.

Síðstu árin er oddagreinin sum stílgrein onkursvegna komin á eina hægri rók, tí nú eru bløð farin at brúka klummur til ymsar viðmerkingar og hugleiðingar, ið onkursvegna skulu minna um oddagreinar. Heldur tann skrivandi seg hava uppaftur meira upp á hjarta, verður greinin umdoypt, so hon er ein tíðargrein, tí tað er uppaftur finari. Talan er tó bara um skræðuna, tí bæði oddagreinar, klummur og tíðargreinar eru sjáldan ovbyrjaðar av substansi, men finna sína fyllu í yvirsmartum setningum og vendingum, ið meira bera virnisburð um eitt ella annað slag av orðaakrobatikki enn veruligt innihald.

Okkurt undantak má tó vera, og tá ein klummuskrivari herfyri var løntur við heiðursløn fyri júst sínar klummur, var talan um ein veruligan og uppibornan heiður. Men tungi veruleikin, at tað eru hesar klummur, ið seta standardin, átti at fingið okkum onnur at hildið okkum aftur, heldur enn at hildið okkum til, tá vit ikki hava nóg nógv upp á hjarta. Soleiðis átti henda klumman í grundini ongantíð at verið skrivað, tí hon hevur bert til endamáls at fáa tíðina at ganga hjá skrivaranum – og tilsvarandi at spilla tíðina hjá lesaranum, ið júst í hesi løtu er liðugur at lesa eina klummu um einki

KJAK

Viðmerkingar og lesarabrøv til Sosialin skulu sendast til teldupostadressuna:
post@sosialurin.fo

Frá heilum fiski til Omega 3:

Kostnaðarstöðið køvir vakstrarmøguleikarnar

**HEÐIN
MORTENSEN**

Borgarstjóri

Meðan allar aðrar hendur royna at gera okkum burðardygg búskaparlaga, sosialt og umhvørvisliga, so káva almenni bústaðarpolitikkurin og peningastovnarnir visjónirnar um høvuðsstaðin sum vakstrardepil.

Í yvirskipaðu visjónini fyri Tórshavnar kommunu verður staðfest, at høvuðsstaðurin skal vera ein vakstrardepil í Norðuratlantshavi. Høvuðsstaðurin uppfyllir flestu treytirnar fyri teirri vakstrarætlan, sum byggir á hesa visjón.

Vit eru væl við í fjølbroytni og alheimsgerð, hægri út-búgvingartilboðini økjast, lív tykist vera í at skapa eitt veruligt granskingarumhvørvi, vit stremba ímóti at verða burðardygg búskaparlaga, sosialt og umhvørvisliga og at geva nýggjum vinnum góð vakstrarlíkindi.

Kommunan hevur gjørt sítt ítarsta fyri at útvega vinnuni pláss og møguleikar í høvuðsstaðarøkinum. Og grundøki skorta ikki í dag. Keikantur skortar heldur ikki. Kommunan hevur somuleiðis gingið á odda royndini at fáa til vega fjølbroyttari bústaðabygging, men sannroynd er, at høg kostnaðarstöðið er ein stór forðing fyri allari tilgongdini at skapa menning og vøkstur.

Sannroynd er eisini, at verandi bústaðarpolitikkur hjá tí almenna og peningastovnunum fer at føra til fólkaminking og fólkaflyting. Í dag er hetta tíverri veruleiki.

Ein glotti er tó Húsálansgrunnurin. Okkara vón er,

at útboðið frá honum fer at ávirka prísstöðið niðureftir og samstundis betra figgingarmøguleikarnar. Men tað almenna Føroyar má spæla við, samstundis sum peningastovnarnir mugu endurskoða húsafigging sum heild.

Vinnan í býnum

Sum nevnt halda vit í Tórshavn, at tað stendur væl til á fleiri økjum, vinnuliga, út-búgvingarlaga og trivnaðarlaga sum heild. Ein partur av visjónini er, at høvuðsstaðurin gevur nýggjum og altjóða vinnum, og vinnum, sum hava djúpar røtur her, góð vakstrarlíkindi.

Tað er hetta seinasta, eg havi hug at nema við í hesi grein. Tí ein av vinnunum, sum hevur djúpar røtur í høvuðsstaðarøkinum, er fiskivinnan, sum hevur drúgva søgu í høvuðsstaðnum, bæði innan skipasmíð, skiparakstur, fiskaviðgerð og ikki minst sølu.

Men avbjóðingarnar hjá høvuðsstaðnum eru at skapa fólkavøkstur og búskaparvøkstur. Aðrastaðni í Føroyum gerst hetta at kalla bert við inntøku frá fiskivinnuni. Men tað verður helst ikki tann traditionella fiskivinnan, ið Havnin skal byggja á í framtíðini.

Eg fari at leggja upp til eitt kjak um fiskivinnu í breiðum høpi við størri denti á eitt nú gransking og nýskapen – um biotøkni, um mat úr sjónum og heilsu og vælveru, um vísindi til frama fyri burðardyggum vörum úr okkara ríka havtilfeingi. Vit vita av royndum, at altjóða áhugin fyri at stuðla tilílkum arbeiði er stórir.

Okkara havtilfeingi gevur ovurhonds møguleikar fyri

virðisøking. Og tá talan er um helst heimsins besta og reinasta tilfeingi, so eigur at bera til at fáa avbera góð úrslit burtúr málrættaðari gransking og vinnumenning. Vit siggja stóru framstígini innan biotøkni og gransking innan eitt nú framleiðslu úr tara og framleiðslu av Omega-3 fitisýru, raffinering o.s.fr. í grannalondum sum t.d. Noregi.

Glottar og avbjóðingar

Nakrir glottar eru at siggja, t.d. gleðir tað at siggja, at bygningurin hjá Vinnuframa við Hoyvíksvegin verður umgjørdur til eina granskingarmiðstöð – Granskingarlundina. Øll átøk innan gransking eru við til at uppfylla okkara visjón um høvuðsstaðin sum ein altjóða granskingardepil.

Eisini er sera áhugavert at fylgja tí stóra arbeiði, Granskingarráðið ger. Her er uppbýtið av høvuðspartunum í føroyskari gransking sera áhugavert, tí endamálið við framskygdum og málrættaðum granskingarpolitikki er at fáa størri ágóða av tilfeinginum. Tað er júst soleiðis, vit skapa vøkstur.

Og orsøkin til, at hetta ber til, er at í okkara høvuðsstaði búgva og virka lið um lið allir samfelagsbólkar, øll ættarlið og fólk úr nógvum ymiskum londum. Ungdómurin er sjónligur í býarmyndini, og alskyns tungumál hoyrast á gøtuni. Vit hava valt at búgva her, tí at her eru nakrir spennandi og øðrvísi møguleikar.

Okkara høvuðsuppgáva er tí at fáa øll tey, sum hvør við sínum gávum ynskja at menna Føroyar, uttan mun til, um tey altíð hava búð her, eru heimafturkomnir útisetar ella einaferð hava verið fremmandafólk, at trívast í høvuðsstaðnum. Móti hesum stendur, at kannar vísa, at útlitini fyri høvuðsstaðin og Føroyar sum heild er fólkaminking.

Hetta má ikki henda, tí búskaparvøkstur er neyðugur, um vit skulu varðveita og menna verandi vælferðartænastur. Tí mugu vit venda gongdini

og skapa fólkavøkstur og búskaparvøkstur.

Fortreytir fyri menning

Sum nevnt henda í hesum tíðum stór og spennandi ting innan gransking og altjóða samstarv. Eg trúgvi, at virkisfýsni innan akkurát hetta økið er fremsta fortreytin fyri, at menningin av høvuðsstaðnum og harvið føroyska samfelagnum kann eydnast væl. Mest tí hetta er tað týðningarmesta, sum kann gera, at vit vinna kappingina móti útlandunum um komandi ættarliðini.

Vit siggja allastaðir kring okkum, at tey samfeløg, sum tilvitað og við dirvi gera iløgur í kunnleika og førleika-menning hava bestu úrslitini. Tað skulu vit eisini gera! Sum vit hava ført fram í sambandi við visjóns- og vakstrar-tilgongdina, so gerst altjóða samstarv beinleiðis integratióin, tá regluverk, tøkni og kunnleiki her heima eru eins og tey eru í mest framkomna partinum av heiminum.

Við hesum kemur ein partur av trivnaðinum av sær sjálvum. Tí trivnaður er eisini tolsemi og tað natúrliga, arkitektoniska og sosiala rúmið, sum vit skulu hava at virka í.

Praktiska partin av hesum – kostnaðin av at liva og húsast her, noyðast vit at taka upp til endurskoðan umgangandi! Tað er alneyðugt, at peningastovnarnir og almennu Føroyar verða tvingað at tosa saman um loysnirnar. Tí prísurin á jørð, tilfari og arbeiði má og skal niður. Vit mugu eisini beinanvegin hava størri kapping og størri fjølbroytni á figgingarøkinum og kanska nýggjar loysnir, ongin enn hevur hoyrt um.

Sum er køvir almenni bústaðarpolitikkurin og figgingarpolitikkurin hjá bankunum allan virkishug hjá serliga unga fólkunum. Og hugurin at flyta heim eftir loknan lestur minkar so hvørt kostnaðarstöðið hækkar og figgingarmøguleikarnir versna.

Hetta kann nakað gerast við, bara viljin er til staðar.